

Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta
Ústav české literatury a komparatistiky

Posudek bakalářské práce Radky Diviškové *Barokní motivy v české moderní poezii*
(*Jirous, Krchovský, Šiktanc*)

Radka Divišková se ve své bakalářské práci zabývá barokními motivy v české poezii druhé poloviny dvacátého století, konkrétně si vybírá sbírky Ivana Magora Jirouse, Jiřího Háška Krchovského a Karla Šiktance. Cílem práce je analýza a komparace variací barokních motivů a postupů.

Tyto motivy a postupy vymezuje autorka v první kapitole. Na základě četby sekundární literatury, jež dobře odráží různé přístupy české literární historie k baroku (Šalda, Kalista, Vašica, Černý, Rotrekl, Vojvodík) vymezuje některé barokní principy, jež bude poté hledat v dílech moderních českých básníků. Jedná se například o antitetičnost, dynamiku, senzualitu a tělesnost, kult smrti, mlčení, ambivalenci a skrytost, a další. U formálních postupů pak zmiňuje například specifické využití básnických tropů a figur, lexikální či stylistické zvláštnosti.

Po této kontextové části následují tři, v zásadě kazuistické kapitoly, věnované jednotlivým básníkům, resp. sbírkám. V Jirousově sbírce se autorka soustředila na protiklady (světlo/tma, vážnost/smích, mráz/horko, zbožnost/hřích, život/ smrt), tělesnost a sexualitu, pracuje s Kalistovým principem „hrůzy hmoty“, senzualitu, expresivitu, ironii; nechybí ani variace konkrétních barokních motivů (např. vanitas). Všimá si rovněž formálních prostředků, jež připomínají barokní poezii (přítomnost pomlček, elips, oxymóronů, antitezí, apod.), a uvažuje o Jirosousově využití tradičního žánru exempla nebo žalmu.

U Krchovského se soustředí především na iluzivnost a ambivalenci. Pro Krchovského poezii příznačný a intenzivně přítomný „kult smrti“ pak sleduje nejen v souvislostech barokních, ale i v kontextu poetiky dekadentní. I v Krchovského sbírce se autorka věnuje formálním prostředkům, které vyjadřují nedořečenost a mlčení. U Šiktancova *Tance smrti* pak připomíná tradiční barokní žánr tanců smrti. V souvislosti s antitetičností se zastavuje například u motivu hloubky a pohybu; při analýze senzuality vystoupí výrazně do popředí Šiktancovo používání synestesí. Nechybí analýza tělesnosti, motivů pomíjivosti a marnosti. Při výčtu formálních prostředků je zajímavá např. lexikální analýza deminutiv nebo

apoziopeze. Z konkrétních žánrů pak autorka připomíná nejen tanec smrti, ale i litanii nebo fugu.

Předkládaná práce Radky Divíškové je velmi solidní, jak co se týče schopnosti pracovat se sekundární literaturou, tak v hloubce analýzy zvoleného materiálu. Autorce se podařilo z velmi široké problematiky barokní poetiky vybrat motivy, postupy, formy, které jsou relevantní a inspirativní pro moderní poezii. Interpretační části obsahují řadu originálních postřehů a svědčí o velmi pozorném čtení. Autorce se podařilo hledané „ozvěny baroka“ nejen nalézt, ale uvažovat i o jejich transformaci (např. v souvislosti s tzv. barokním krutým smíchem) a komparovat jejich realizaci v dílech jednotlivých autorů. Volba autorů je zajímavá také podobným literárně historickým kontextem. Všechny sbírky byly původně vydány v samizdatu, Krchovský s Jirousem se spojují s undergroundovou kulturou. Lze tedy reaktualizaci barokní poetiky přímo spojovat se situací normalizace? Autorka v úvodu píše o paralele mezi disidenty rekatolizačními a dvacátého století, v závěru pak o „tíživém klimatu normalizace“. Obojí by si zasloužilo hlubší analýzu možných paralel.

Práce splňuje požadavky kladené na bakalářské práce, a proto ji doporučuji k obhajobě a navrhuji podle jejího průběhu hodnotit jako výbornou nebo velmi dobrou.

Mgr. Blanka Činátlová, Ph.D.

31. srpna 2015